

بررسی رابطه بین استرس کرونا با انزوای تحصیلی دانش آموزان در آموزش آنلاین

آزیتا سلاجقه^۱، حسن مشایخی^۲

- ۱- استادیار گروه روان‌شناسی و علوم تربیتی، دانشگاه پیام‌نور، تهران، ایران.
۲- دانشجوی ارشد گروه علوم تربیتی و برنامه‌ریزی آموزشی، دانشگاه پیام‌نور، تهران، ایران
دریافت: .. شهریور ۱۴۱ پذیرش: .. دی ۱۴۰۱

Examining The Relationship Between Corona Stress And Academic Isolation Of Students In Online Education

Dr. Azita Selajgeh¹, Hassan Mashayekhi²

1-Assistant Professor, Department of Psychology and Educational Sciences, Payam Noor University, Tehran, Iran.
salajegheh.azita@gmail.com

2- Senior student of the Department of Educational Sciences and Educational Planning, Payam Noor University, Tehran, Iran.

Received: (Gregorian dates) Accepted: (Gregorian dates)

Abstract

The purpose of this research is to investigate the relationship between Corona stress and academic isolation of the first secondary school students of Hashtbandi city. The descriptive research method is correlation type. Statistical Society includes all the male and female students of the first secondary school of Hashtbandi city (1500 people) (677 girls and 823 boys) and the statistical sample based on Morgan's table includes 306 students, so 138 girls and 168 boys was selected. The measurement tool in this research was Corona stress questionnaire by Salimi et al. (2019) and academic isolation by Daily and Gronet (2003). The reliability of the questionnaires was obtained through Cronbach's alpha coefficient of 0.80 for corona stress and 0.76 for academic isolation. The obtained data have been analyzed using Pearson's correlation coefficient and regression. The results show that there is a positive and significant relationship between Corona stress and academic isolation at the 99% level. Therefore, having too much stress can have a destructive effect on the health and happiness of students, both physically and mentally, which affects the academic isolation of students.

Keywords

Corona Stress, Academic Isolation, Students.

چکیده

هدف پژوهش حاضر بررسی رابطه بین استرس کرونا با انزوای تحصیلی دانش آموزان متوسطه اول شهر هشت بندی می باشد. روش پژوهش توصیفی از نوع همبستگی است. جامعه آماری؛ شامل کلیه دانش آموزان دختر و پسر متوسطه اول شهر هشت بندی به تعداد ۱۵۰۰ نفر (۶۷۷ دختر و ۸۲۳ پسر) میباشد و نمونه آماری بر اساس جدول مورگان شامل ۳۰۶ نفر است که به روش نمونه‌گیری طبقه‌ای (۱۳۸ دختر، ۱۶۸ پسر) انتخاب شده اند. ابزار اندازه گیری در این پژوهش؛ پرسشنامه استرس کرونا سلیمی و همکاران (۱۳۹۹) و انزوای تحصیلی دیلی و گرونیت (۲۰۰۳) میباشد که پایایی پرسشنامه ها از طریق ضریب آلفای کرونباخ برای استرس کرونا ۰/۸۰ و برای انزوای تحصیلی ۰/۷۶ به دست آمده است. داده های به دست آمده با استفاده از ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته اند. نتایج نشان می دهد که بین استرس کرونا با انزوای تحصیلی رابطه مثبت و معناداری در سطح ۹۹ درصد وجود دارد. بنابراین، داشتن استرس بیش از اندازه میتواند بر احساس سلامت و خوشحالی دانش آموزان هم از نظر جسمی و هم از نظر روحی اثر مخرب بگذارد که این احساسات بر انزوای تحصیلی دانش آموزان تأثیر دارد.

واژه های کلیدی

استرس کرونا، انزوای تحصیلی، دانش آموزان.

مقدمه

در طول دهه ۱۹۶۰، انزوا مفهومی از تحقیقات جامعه شناختی بود که بر عدم درگیری و یا عدم دلبستگی در دوران نوجوانی تمرکز داشت. انزوا یک احساس منفی مربوط به جدایی غیرارادی درک شده است که میتواند تأثیر جدی بر سلامت روان داشته باشد (زیمرمن و همکاران، ۲۰۲۱). انزوای تحصیلی با بیگانگی از مدرسه، مفهومی نزدیک به هم است که به‌عنوان یک مفهوم آموزشی ریشه در دهه ۱۹۸۰ دارد (منگال و منگال، ۲۰۱۸). امروزه تعاریف متفاوتی از انزوای تحصیلی وجود دارد ولی همه آنها بر این باور هستند که دانش‌آموزان دارای انزوای تحصیلی، ارزش تحصیل را نمی‌بینند و یادگیری مدرسه برای آنها معنی ندارد. انزوای تحصیلی مانند کناره‌گیری، نشاندن ذات پنداری ناموفق یا کاهش شدید آن با مدرسه و همروند تدریجی انحراف عاطفی از اهداف و ارزشهای تحصیلی است (موریناچ و هاسچر، ۲۰۲۰). این تضاد با احساس تعهد یا مشارکت است و منجر به فقدان سرمایه‌گذاری و تلاش روانی در مدرسه میشود. دانش‌آموزان دارای انزوای تحصیلی نیازی به آموزش، احساس نمیکنند و یادگیری برای آنها بدیهی نیست (باراون، ۲۰۱۴). انزوای تحصیلی مجموعه‌های از احساسات دردناک است که در دانش‌آموزان به دلیل نداشتن روابط دوستانه و اجتماعی در کلاس درس چه از نظر کمیت، چه از نظر کیفیت و یا هر دو ایجاد میشود (اندرودید، ۲۰۱۹). عملکرد ضعیف تحصیلی دانش‌آموزانی که دارای انزوای تحصیلی هستند ناشی از خستگی، تحریک‌پذیری، ناامیدی، جدایی و بدبینی نسبت به فعالیتهای تحصیلی است. دانش‌آموزان دارای انزوای تحصیلی در برآوردن انتظارها؛ بدون شکست و راهبردهای مقابله‌ای موفق نیستند که این مساله باعث ایجاد بی‌علاقگی به تحصیل میشود. کاهش انزوای تحصیلی پیامدهای مضر عوامل استرس‌زا را بر عملکرد دانش‌آموزان کاهش میدهد. دانش‌آموزانی که منزوی نیستند، قادر خواهند بود با فرسودگی تحصیلی و استرس کنار بیایند و همچنین در بازگشت پس از شکست، با در دست گرفتن کنترل زندگی خود موفق هستند. زمانی که دانش‌آموزان دائماً در معرض عوامل استرس‌زا قرار میگیرند، دچار کمبود تاب‌آوری میشوند که منجر به انزوای تحصیلی میشود (ویقنارها و آلیس، ۲۰۱۸). انزوا، هم به روابط اجتماعی و هم به احساس فرد نسبت به تحصیل خود مربوط میشود. لزوماً مانند انزوای اجتماعی نیست و انزوای درونی است، ممکن است که شخص احساس انزوا کند ولی در حالیکه توسط دیگران احاطه‌شده باشد و یا تنها باشد.

استرس؛ فرسودگی بدنی یا عاطفی است که بر اثر مسائل و مشکلات واقعی یا ذهنی پدید می‌آید. استرس به مجموعه واکنشهای عمومی انسان نسبت به عوامل ناسازگار و پیشبینیشده داخلی و خارجی اطلاق میگردد، به اینگونه که هر گاه تعادل داخلی یا خارجی از میان برود استرس پدید می‌آید. استرس یا فشار روانی، تجربیهای است همگانی و عمومی که هر کس به‌دفعات متعدد در زندگی خویش احساس کرده‌است. برخلاف تصور، فشار روانی همیشه شامل حوادث

ناخوشایند نیست بلکه ممکن است محصول موفقیت‌های خوشایند و مطلوب نیز باشد (ساعتچی، ۱۳۹۷) بیماری کرونا؛ پیامدهای مختلفی دارد که مهمترین آن پیامد پزشکی ولی هنوز داروی مناسبی برای آن کشف نشده است و فقط میتوان به توصیه‌های پیشگیرانه برای جلوگیری از گسترش این ویروس اتکا کرد. علاوه بر مشکلات جسمانی که این بیماری ایجاد میکند، ایجاد اضطراب و استرس یکی از مهمترین پیامدهای روانشناختی آن میباشد. بیماری که با آن مواجه هستیم دارای ابعاد ناشناخته‌است، به همین دلیل نه در ایران بلکه همه جای دنیا وقتی مساله‌ای ناشناخته باشد در مقایسه با بیماریهای خطرناکی مانند سرطان که ماهیت آنها شناخته‌شده و راه‌حلهای درمانی و پیشگیری دارند؛ سبب ایجاد ترس و اضطراب بیشتری میشود (وجملکا، ۲۰۲۱). چندین کشور در دوران کرونا به اعمال قرنطینه سراسری و آموزش آنلاین به‌عنوان ابزاری برای محدود کردن شیوع کرونا ویروس جدید ۲۰۱۹ متوسل شدند که سبب تعطیل شدن بسیاری از مشاغل، امکانات ورزشی و سرگرمی و مؤسسات آموزشی شد. در سالهای اخیر اگرچه به‌کارگیری آموزش مجازی یعنی فناوری اطلاعات و ارتباطات در ارائه کلاس درس مطرح‌شده است، اما در طول همه‌گیری به‌صورت جدی این روش به کار میرود. با این حال، تبدیل موفقیت‌آمیز آموزش و یادگیری از راه دور مستلزم تمرکز بر آموزش دانش‌آموز محور است که در فضای همدلی و تحت حمایت استفاده شود (نایاکا، ۲۰۲۲).

به‌کارگیری برنامه درسی آنلاین بر دانش‌آموزان فشار می‌آورد تا روش‌های آموزشی جدید، تعاملات مجازی و ارائه تکالیف و آزمون‌ها را در کلاس‌های درس آنلاین به کار ببرند و تعامل رو در رو با مربیان و همسالان را به حداقل برسانند (سان، ۲۰۲۰). اگر دانش‌آموزان فاقد صلاحیت و مهارت‌های دیجیتالی باشند، افزایش سطح استرس تحصیلی و فشار مداوم برای دانش فنی، فرسودگی شغلی را در محیط آموزشی ایجاد می‌کند. مطالعات اخیر، رابطه مثبتی بین بهزیستی روانی دانش‌آموزان و پیشرفت تحصیلی بالاتر نشان داده‌است (حسن و باوو، ۲۰۲۰). از آنجاییکه پیشرفت تحصیلی بر توانایی دانش‌آموز برای دستیابی به شغلی پربار، پیشرفت در حرفه خود، پذیرش برنامه‌های آموزشی بیشتر و همچنین سنجش مهارت‌های دانش‌آموزان در دستیابی به اهداف خاص یادگیری تأثیر می‌گذارد، مدارس باید اطمینان حاصل کنند که تأثیر منفی انزوای تحصیلی در عملکرد تحصیلی با ارتقای سلامت روان دانش‌آموزان در دوران کووید-۱۹ برطرف می‌شود (لی و همکاران، ۲۰۲۱). پژوهش‌ها نشان میدهند که گاهی دانش‌آموزان با ارتباطات دیجیتالی راحت‌تر هستند ولی بعضی شواهد نشان‌دهنده که تعدادی دانش‌آموزان تمایل دارند با دیگران به‌صورت رو در رو ارتباط برقرار کنند. در پژوهشی، شمالی احمدآبادی و همکاران (۱۴۰۰) نشان داده‌اند که بین نگرانی، باورهای فراشناختی منفی و اضطراب کرونا با اضطراب یادگیری دانش‌آموزان در آموزش آنلاین رابطه مثبت و معنیداری وجود دارد، شاهرودی پور جلفان (۱۴۰۰) گزارش کرده‌است که بین خوشبینی و انعطاف‌پذیری

پاسخ‌دهنده در این پرسشنامه کسب می‌کنند بین ۰ تا ۵۴ است. نمرات بالا در این پرسشنامه نشان‌دهنده سطح بالاتری از استرس در افراد است و دیگری پرسشنامه انزوای تحصیلی دیلی و گرون (۲۰۰۳) که مشتمل بر ۱۰ سؤال است و به بیمعنایی و ناتوانی تحصیلی می‌پردازد، پرسشنامه به‌صورت طیف پنج گزینه‌ای لیکرت از ۱- کاملاً مخالف ۲- مخالف ۳- تا حدودی ۴- موافق و ۵- کاملاً موافق نمره‌گذاری شده است. پایایی آن از طریق ضریب آلفای کرونباخ برای استرس کرونا ۰/۸۰ و برای انزوای تحصیلی ۰/۷۶ گزارش شده است.

برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از آمار توصیفی و استنباطی استفاده شده است. در آمار توصیفی، از شاخصهایی همچون میانگین و انحراف معیار و در آمار استنباطی، از آزمونهای ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون با نرم‌افزار SPSS 20 استفاده شده است.

یافته‌ها

همانطور که در جدول ۱ ملاحظه میشود، شاخصهای آماری مربوط به متغیرهای پژوهش مورد بررسی قرار گرفته‌است که میانگین داده‌ها برای متغیر استرس کرونا ۵۴/۸۷ و برای متغیر انزوای تحصیلی ۲۹/۷۶ و انحراف معیار برای متغیر استرس کرونا ۷/۰۱ و برای متغیر انزوای تحصیلی ۳/۶۵ به‌دست آمده‌است.

متغیرهای تحقیق	تعداد	میانگین	انحراف معیار
استرس کرونا	۳۰۶	۵۴/۸۷	۷/۰۱
انزوای تحصیلی	۳۰۶	۲۹/۷۶	۳/۶۵

آمار استنباطی

۱- آزمون نرمال بودن داده‌ها
برای نرمال بودن توزیع فراوانی متغیرهای پژوهش از آزمون کولموگوروف-اسمیرنوف استفاده شده است تا نرمال بودن توزیع آن مشخص گردد.

خرده‌مقیاس	آزمون کولموگوروف-اسمیرنوف	سطح معناداری
استرس کرونا	۰/۷۲	۰/۶۶
انزوای تحصیلی	۰/۶۴	۰/۷۱

مطابق جدول ۲ توزیع داده‌ها در استرس کرونا و انزوای تحصیلی در سطح ۹۵ درصد معنادار نمی‌باشد ($p \geq 0.05$). لذا به‌لحاظ آماری می‌توان گفت که داده‌ها متقارن هستند و دارای توزیع نرمال می‌باشند پس برای تحلیل سؤالات پژوهش از آزمون همبستگی پیرسون استفاده می‌شود.

روانشناختی با استرس کرونا رابطه معنیداری وجود دارد. در پژوهشی دیگر که توسط افراخته (۱۴۰۰) انجام شده است، اضطراب کرونا و ویروس با میزان بهزیستی روانشناختی، استرس، اضطراب و خودکارآمدی تحصیلی در دوران آموزش آنلاین رابطه معنیداری وجود دارد. نایاک و همکاران (۲۰۲۱) گزارش کرده‌اند که آموزش مجازی و استرس تحصیلی بر فرسودگی تحصیلی دانش‌آموزان هندی در طول پاندمی کووید ۱۹ تأثیر دارد. همچنین، هارجول و همکاران (۲۰۲۱) دریافته‌اند که اضطراب، استرس و ادراک نسبت به یادگیری آنلاین کودکان مدرسه‌ای بر سلامت روان تأثیر دارد. بسیاری از دانش‌آموزان معتقدند که تعامل مجازی با چهره به چهره بودن یکسان نیست و آنها دلتنگ حضور فیزیکی با مردم شده‌اند. لمس و نزدیکی در احساس ارتباط اجتماعی مهم است، فقدان لمس باعث افزایش انزوا میشود، و به نظر میرسد این مورد در مورد دانش‌آموزان صادق است (لاکیونا و همکاران، ۲۰۲۱).

با توجه به فشار قابل توجهی که در طول کرونا و آموزش آنلاین بر دانش‌آموزان تحمیل شده است، بررسی استرس روانی و انزوای تحصیلی در بین دانش‌آموزان ضروری است. بنابراین، شناخت زودهنگام و درمان علائم انزوای تحصیلی در جلوگیری از اضطراب، فشار مطالعه و بهبود نتایج یادگیری در آموزش آنلاین انجام میشود. کاهش استرس تحصیلی نه تنها برای پیشنهاد سیاستهای مرتبط با دانش‌آموزان مفید خواهد بود بلکه انزوای تحصیلی را در آموزش آنلاین کاهش میدهد و به‌دست‌آوردن نتایج پژوهشهایی در این زمینه، راهکار مفیدی برای افزایش کیفیت تدریس در مدارس میباشد. بنابراین سؤال اصلی که در این پژوهش مطرح میشود؛ این است که آیا بین استرس کرونا با انزوای تحصیلی دانش‌آموزان در آموزش آنلاین ارتباطی وجود دارد یا خیر؟

روش

این پژوهش، توصیفی و از نوع همبستگی میباشد. جامعه آماری شامل کلیه دانش‌آموزان دختر و پسر متوسطه اول شهر هشت بندی به تعداد ۱۵۰۰ نفر (۶۷۷ دختر و ۸۲۳ پسر) میباشد. نمونه آماری بر اساس جدول مورگان ۳۰۶ نفر است که به‌روش نمونه‌گیری طبقه‌ای (۱۳۸ دختر، ۱۶۸ پسر) انتخاب شده‌اند.

ابزار پژوهش

ابزار اندازه‌گیری در این پژوهش دو پرسشنامه میباشد. پرسشنامه استرس کرونا سلیمی و همکاران (۱۳۹۹) دارای ۱۸ سؤال و سه بعد حالت روانی استرس سؤالهای ۱ تا ۱۰، حالت جسمانی استرس سؤالهای ۱۱ تا ۱۵ و رفتارهای مرتبط با استرس سؤال ای ۱۶ تا است. روایی سازه ابزار با روش تحلیل عاملی تایید و پایایی آن با روش آلفای کرونباخ ۰/۹۱ گزارش شده است. این ابزار در طیف ۴ درجه‌ای لیکرت (هرگز=۰، گاهی اوقات=۱، بیشتر اوقات=۲ و همیشه=۳) نمره‌گذاری می‌شود؛ بنابراین بیشترین و کمترین نمره‌ای که افراد

۲- فرضیه ها

فرضیه اول: بین استرس کرونا با انزوای تحصیلی دانش‌آموزان در آموزش آنلاین رابطه وجود دارد.

بهمنظور بررسی این فرضیه از آزمون همبستگی پیرسون استفاده شده و نتایج آن در جدول ۳ ارائه شده است.

جدول ۳. رابطه بین استرس کرونا با انزوای تحصیلی

متغیرها	انزوای تحصیلی
استرس کرونا	ضریب همبستگی ۰/۷۳
	سطح معناداری ۰/۰۰۱

نتایج جدول ۴ نشان‌دهنده که بین استرس کرونا با انزوای تحصیلی ($r=0.73$) رابطه مثبت و معناداری در سطح ۹۹ درصد وجود دارد ($p < 0.01$).

فرضیه دوم: بین ابعاد استرس کرونا با انزوای تحصیلی دانش‌آموزان در آموزش آنلاین رابطه وجود دارد.

جدول ۴. رابطه بین ابعاد استرس کرونا با انزوای تحصیلی

متغیرها	انزوای تحصیلی
حالت روانی استرس	ضریب همبستگی ۰/۸۵
	سطح معناداری ۰/۰۰۱
حالت جسمانی استرس	ضریب همبستگی ۰/۶۸
	سطح معناداری ۰/۰۰۱
رفتارهای مرتبط با استرس	ضریب همبستگی ۰/۵۳
	سطح معناداری ۰/۰۰۱

نتایج جدول ۴ نشان‌دهنده که بین حالت روانی استرس با انزوای تحصیلی ($r=0.85$)، حالت جسمانی استرس با انزوای تحصیلی ($r=0.68$) و رفتارهای مرتبط با استرس با انزوای تحصیلی ($r=0.53$) رابطه مثبت و معناداری در سطح ۹۹ درصد وجود دارد ($p < 0.01$).

همانطور که نتایج جدول ۵ نشان‌دهنده در گام اول، حالت روانی

جدول ۵. خلاصه رگرسیون بررسی تأثیر ابعاد استرس کرونا با انزوای تحصیلی

گام	متغیر	R	R ² تعدیل شده	F تغییر	B استاندارد	Sig
۱	حالت روانی استرس	۰/۷۳	۰/۵۵	۲۳۱/۵۶	۰/۷۳	۰/۰۰۱
۲	حالت روانی استرس + حالت جسمانی	۰/۸۰	۰/۶۳	۱۹۸/۴۶	۰/۵۷ ۰/۳۹	۰/۰۰۱
۳	حالت روانی استرس + حالت جسمانی + رفتارهای مرتبط	۰/۸۳	۰/۶۶	۱۵۴/۳۲	۰/۴۸ ۰/۳۶ ۰/۲۱	۰/۰۰۱

استرس بیشترین پیشبینی را از انزوای تحصیلی داشته‌است. این متغیر بهترین توانسته‌است ۵۵ درصد تغییرات انزوای تحصیلی را پیشبینی کند. این پیشبینی با توجه به مقدار $F(231/56)$ در سطح ۹۹ درصد معنی‌دار است.

در گام دوم، حالت جسمانی وارد الگوی پیش‌بینی شده است و این دو متغیر با هم توانسته‌اند ۶۳ درصد تغییرات انزوای تحصیلی را پیشبینی کنند. یعنی متغیر حالت جسمانی ۸ درصد تغییرات انزوای تحصیلی را پیشبینی کرده‌است و این پیشبینی با توجه به مقدار $F(198/46)$ در سطح ۹۹ درصد معنی‌دار است.

در گام سوم، رفتارهای مرتبط وارد الگوی پیش‌بینی شده است و این سه متغیر با هم توانسته‌اند ۶۶ درصد تغییرات انزوای تحصیلی را پیشبینی کنند. یعنی متغیر رفتارهای مرتبط ۳ درصد تغییرات انزوای تحصیلی را پیشبینی کرده‌است. این پیشبینی با توجه به مقدار $F(154/32)$ در سطح ۹۹ درصد معنی‌دار است.

نتیجه‌گیری و بحث

هدف پژوهش حاضر بررسی رابطه بین استرس کرونا با انزوای تحصیلی آموزش آنلاین دانش‌آموزان متوسطه اول شهر هشت بند است. یافته‌ها نشان می‌دهند که بین استرس کرونا با انزوای تحصیلی رابطه مثبت و معناداری در سطح ۹۹ درصد وجود دارد. بین ابعاد استرس کرونا یعنی حالت روانی استرس، حالت جسمانی و رفتارهای مرتبط با استرس با انزوای تحصیلی رابطه مثبت و معناداری در سطح ۹۹ درصد وجود دارد و مطابق نتایج رگرسیون گام به گام؛ در گام اول حالت روانی استرس، در گام دوم حالت جسمانی و در گام سوم رفتارهای مرتبط وارد الگوی پیش‌بینی شده است و این سه متغیر با هم توانسته‌اند ۶۶ درصد تغییرات انزوای تحصیلی را پیشبینی کنند. این نتایج با یافته‌های پژوهش‌های شاهوردی پور جلفان (۱۴۰۰)، افراخته (۱۴۰۰)، قیصری و شیرازی (۱۴۰۰)، یانگ و همکاران (۲۰۲۱)، آلکوماهم و همکاران (۲۰۲۰) و هارجول و همکاران (۲۰۲۱) همسو می‌باشد.

Andrade, M. S. (2019). International students in English-speaking universities: Adjustment factors. *Journal of Research in International Education*, 5(2), 131-154

Bar-On, R., (2014). Emotional intelligence: An integral part of positive psychology. *African Journal of Psychology*. Vol 40, Pages 54-62

Duan, L. Shao, X. Wang, Y. Huang, Y. Miao, J. Yang, X. Zhu, G. (2020). An investigation of mental health status of children and adolescents in China during the outbreak of COVID-19. *J. Affect. Disord.* 275, 112-118

Harjule, P. Rahman, A. Agarwal, B. (2021). A cross-sectional study of anxiety, stress, perception and mental health towards online learning of school children in India during COVID-19. *J. Interdiscip. Math.* 24, 411-424

Hasan, A & Bao, H. (2020). Pedagogical Agents in an Adaptive E-learning System. *SAR Journal of Science and Research*. 3, 24-30. <https://doi.org/10.18421/SAR31-04>

Li, H., Andrew, J., and Wei-Jun, J., (2017). Academic risk and resilience for children and young people in Asia, *Educational Psychology*, Vol 37 (No 8), Pages 921-929. DOI: 10.1080/01443410

Mangal, S. and Mangal, S., (2018). The Emotional Intelligence Inventory. Agra National Psychology Corporation

Morinaj, J. and Hascher, T. (2020). School alienation and student well-being: A cross-lagged longitudinal analysis. *European Journal of Psychology of Education* Vol 34. Pages 273-294

Nayak J.T. Haight, D.T. Emerson, D.J.; Mauldin, S.; Wood, B.G. (2021). Resilience as a coping strategy for reducing departure intentions of accounting students. *Account. Edu.* 29, 77-108

Needham, MA: Allyn and Bacon Klang N, Olsson I, Wilder J, Lindqvist G, Fohlin N and Nilholm C (2020) A Cooperative Learning Intervention to Promote Social Inclusion in Heterogeneous Classrooms. *Front. Psychol.* Vejmelka, L.; Matković, R. Online interactions and problematic internet use of croatian students during the covid-19 pandemic. *Inf. J. Environ. Res. Public Health*

بنابراین میتوان گفت نشانه‌های روانی استرس ناشی از کرونا ممکن است به شکل عصبانیت، افسردگی، تحریک‌پذیری و تنش بروز کند. این عوامل روحیه دانش‌آموزان را تخریب کرده و موجب از دست رفتن اعتماد به نفس و کاهش عملکرد دانش‌آموزان می‌گردد. کسانیکه نشانه‌های استرس ناشی از کرونا را بروز میدهند نسبت به مسائل اطراف خود بیتفاوت و از اطرافیان خود ناراضی شده و قدرت تمرکز و تصمیم‌گیری خود را از دست میدهند که این موارد بر بالا رفتن انزوای تحصیلی دانش‌آموزان در آموزش آنلاین تأثیر گذار است.

تعارض منافع: در این پژوهش هیچگونه تعارض منافع بین نویسندگان وجود ندارد.

منابع

افراخته، فائزه (۱۴۰۰). بررسی رابطه اضطراب کرونا ویروس با میزان بهزیستی روانشناختی، استرس، اضطراب و خودکارآمدی تحصیلی دانشجویان دانشگاه پیامنور یاسوج، پایاننامه کارشناسی ارشد، دانشگاه پیامنور استان کهگیلویه و بویراحمد، مرکز پیامنور یاسوج.

ساعتچی، محمود (۱۳۹۷). روانشناسی بهرهوری، انتشارات نشر ویرایش، تهران.

سلیمی، هادی؛ عابدینی، سمیه؛ قاسمی، نیکو (۱۳۹۹). ساخت و اعتباریابی مقیاس استرس کرون متناسب با سبک زندگی ایرانی. URL: <http://quranmed.com/article-1-421>

شاهوردی پور جلفان، حدیقه (۱۴۰۰). بررسی رابطه بین خوشبینی و انعطاف‌پذیری روانشناختی با استرس کرونا، پایاننامه کارشناسی ارشد، دانشگاه پیامنور قم.

شمالی احمدآبادی، مهدی؛ برخوردار احمدآبادی، عاطفه؛ پورجان الهی، منصوره (۱۴۰۰). نقش اضطراب کرونا، نگرانی و باورهای فراشناختی منفی در پیشبینی اضطراب یادگیری دانش‌آموزان در هم‌گیری کووید-۱۹، فصلنامه رویکردی نو در علوم تربیتی، (۴) ۳، ۱۵-۲۶.

قیصری، فاطمه؛ شیرازی؛ محمود (۱۴۰۰). پیشبینی انگیزش تحصیلی بر اساس اضطراب کرونا و سلامت روان در دانشجویان، نهمین کنفرانس ملی توسعه پایدار در علوم تربیتی و روانشناسی و مطالعات اجتماعی و فرهنگی.

Al-Kumaim, N.H; Alhazmi, A.K; Mohammed, F; Kazem, N.A; Shabbir, M.S; Faeze, y. (2021). Exploring the Impact of the COVID-99 mmmmmmmn Uii vrr ii ty uunntt'' Learning Life: An Integrated Conceptual Motivational Model for Sustainable and Healthy Online Learning. *Sustainability*, 13(2), 25-46

2021, 12, 399

Sakiz, H. and Raiha, A., (2019). Academic Achievement and Its Relationship with Psychological Resilience and Socio-Demographic Characteristics International journal of school and educational psychology .Vol 7(No 4), 263-273

Son C, Hegde S, Smith A, Wang X, Sasangohar F. (2020). Effects of COVID-19 on mental health in the United States: interview Survey Study. J Med Internet Res. 22(9): e212-796. doi:10.2196/212796

Vighnarajah & Alias, N. A. (2018). Special Issue on the Assessment of Diversity in Higher Education. International Journal of Teacher Education and Professional Development, 1(2), 19-30

Yang C, Chen A, Chen Y (2021) College students' mental health in the COVID-19 pandemic: The role of academic workload, separation from school, and fears of contagion. PLoS ONE 16(2): 246-676

Zimmermann, M. Bledsoe, C. Papa, A. (2021). Initial impact of the COVID-19 pandemic on college student mental health: A longitudinal examination of risk and protective factors. Psychiatry Res, 305, 114-254

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی